

Τράπεζα θεμάτων Αντιγόνης Β' Λυκείου

GI_V_AEG_0_18549

Θέμα 170^ο Σοφοκλέους, Αντιγόνη, στ. 450-468**A. ΚΕΙΜΕΝΟ**

- ΑΝ. *Οὐ γάρ τί μοι Ζεὺς ἦν ὁ κηρύξας τάδε,* 450
οὐδ' ἡ ξύνοικος τῶν κάτω θεῶν Δίκη
τοιούσδ' ἐν ἀνθρώποισιν ὤρισεν νόμους,
οὐδέ σθένειν τοσοῦτον ὥοιμην τὰ σὰ
κηρύγμαθ' ὥστ' ἄγραπτα κάσφαλή θεῶν
νόμιμα δύνασθαι θνητὸν ὄνθ' ὑπερδραμεῖν. 455
- Οὐ γάρ τι νῦν γε κάχθές, ἀλλ' αἰεὶ ποτε*
ζῆ ταῦτα, κούδεις οἶδεν ἐξ ὄτου φάνη.
Τούτων ἐγὼ οὐκ ἔμελλον, ἀνδρὸς οὐδενὸς
φρόνημα δείσασ', ἐν θεοῖσι τὴν δίκην
δώσειν· θανουμένη γὰρ ἐξήδη, τί δ' οὔ; 460
κεῖ μὴ σὺ προῦκήρυξας. Εἰ δὲ τοῦ χρόνου
πρόσθεν θανοῦμαι, κέρδος αὐτ' ἐγὼ λέγω·
ὄστις γὰρ ἐν πολλοῖσιν ὡς ἐγὼ κακοῖς
ζῆ, πῶς ὄδ' οὐχὶ κατθανῶν κέρδος φέρει;
Οὕτως ἔμοιγε τοῦδε τοῦ μόρου τυχεῖν 465
παρ' οὐδὲν ἄλγος· ἀλλ' ἂν, εἰ τὸν ἐξ ἐμῆς
μητρὸς θανόντ' ἄθαπτον ἠνσχόμην νέκυν,
κείνοις ἂν ἤλγουν· τοῖσδε δ' οὐκ ἀλγύνομαι.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**1. Να μεταφραστεί το τμήμα: *Οὐ γάρ τί μοι Ζεὺς ... τὴν δίκην δώσειν.*****(Μονάδες 30)**

(Ναι) γιατί δεν ήταν ο Δίας αυτός που διακήρυξε σε μένα αυτά, ούτε η Δίκη η συγκάτοικος των θεών του Κάτω Κόσμου (που κατοικεί μαζί με τους θεούς του Κάτω Κόσμου) ὅρισε τέτοιους νόμους ανάμεσα στους ανθρώπους, ούτε μπορούσα να

φανταστώ ότι οι δικές σου διακηρύξεις έχουν τέτοια δύναμη ώστε να μπορείς εσύ, αν και θνητός, να ξεπεράσεις τους άγραφους και απαρασάλευτους νόμους των θεών. Γιατί αυτοί (οι νόμοι) βέβαια δεν υπάρχουν σήμερα και χθες, αλλά έχουν αιώνια ισχύ, και κανείς δεν γνωρίζει από πότε παρουσιάστηκαν (γιατί δεν έχουν βέβαια ισχύ αυτοί σήμερα και χθες, αλλά αιώνια, και κανείς δεν γνωρίζει από πότε παρουσιάστηκαν). Γι' αυτούς (τους νόμους) εγώ δεν σκόπευα, επειδή φοβήθηκα τη διάθεση κάποιου ανθρώπου (από φόβο για την αλαζονεία κανενός ανθρώπου), να τιμωρηθώ μπροστά στους θεούς'

2. Τι προσωποποιούσε ο θεός Διόνυσος και ποιες σχετικές αντιλήψεις είχαν οι λατρευτές του;

(Μονάδες 10)

Ο Διόνυσος, ως θεός του αμπελιού και του κρασιού, προσωποποιούσε τον κύκλο των εποχών του έτους, τη διαδικασία της σποράς και της βλάστησης, τη γονιμοποίηση των καρπών και γενικά όλες τις μυστηριώδεις παραγωγικές δυνάμεις της φύσης. Αυτόν τον αδιάκοπα επαναλαμβανόμενο κύκλο της ζωής και του θανάτου οι λατρευτές του Διονύσου τον είχαν συνδέσει με τη γέννηση του θεού, τη δράση του, τον θάνατο και την επαναφορά του στη ζωή. Φαντάζονταν ακόμα τον θεό να κυκλοφορεί ανάμεσα στους ανθρώπους, μαζί και με τους τραγόποδες ακολούθους του, τους Σατύρους, και να παρακινεί όλους να ξεχάσουν τις έγνοιες της ζωής και να παραδοθούν στο γλεντοκόπι και στη χαρά.

3. α) Να σχηματίσετε από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους του κειμένου ένα ομόρριζο ουσιαστικό, απλό ή σύνθετο, της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, χρησιμοποιώντας την κατάληξη που σας δίνεται:

ρηματικοί τύποι	κατάληξη	ομόρριζα ουσιαστικά
κηρύξας	-μα	
οΐδεν	-ις	
θανοῦμαι	-ος	
φέρει	-ά	
τυχεῖν	-η	

(Μονάδες 5)

κηρύξας → κήρυγμα
οΐδεν → εΐδησις
θανοῦμαι → ἀθάνατος

φέρει → συμφορά
τυχεῖν → τύχη

β) προορισμός, τροχός, δεινός, ενδοτικός, ανεκτικός: Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

(Μονάδες 5)

προορισμός → ὤρισεν
τροχός → ὑπερδραμεῖν
δεινός → δείσασα
ενδοτικός → δώσειν
ανεκτικός → ἠνσχόμην

Επιμέλεια: Αικατερίνη Ανδρικοπούλου - Φιλόλογος